عدم قدح منتسبان به معارف، امارهای بر وثاقت

11:49

شاگرد: نسبت به بیت برقی که فرمودید ممکن است بگوییم چون در مظان ذکر بوده و ذکر نشده، احتمال تعریض بوده است.

استاد: تعریض به اینکه موثق نباشند؟!

شاگرد: چون بیت علم است، بااینحال آنها را ذکر نکردهاند.

استاد: ببینید اینها مشایخ صدوق هستند. در قرن چهارم هستند. اینها کسانی نیستند که همینطور در معرض راوی باشند، در معرض توثیق هم نباشند و آنها را هم ذکر نکنند. چون معروف هستند و مردم سراغ آنها میروند. لذا به گمان من فرمایش شما درست برعکس است. یعنی کسی که از یک بیت معروفی است و مردم بهخاطر بیتش به او اعتماد میکنند، اگر خللی در کارش باشد، ذکر میکنند. نه اینکه ساکت باشند و عموم مردم را به معروفیت بیت او واگذار کنند. اتفاقا برعکس است. بیت علمی که ساکت شوند یعنی به همان سکوت رضایت دادهاند؛ به همان صورتی که معروف در خوب بودن هستند، سکوت هم به همین معنا است که معروفیت عمومی و عرفی، خوب است. درست برعکس فرمایش شما به ذهن من میآید. بله اگر معروفیتی نداشته باشند، میگوییم معروفیت نداشته و ساکت هم شدهاند. چرا؟ چون موثق نبوده است. اما بیتی که معروفیت دارد و در معرض این هست که بهخاطر این معروفیت به آنها اعتماد بکنند و درعینحال اهل فضل و خواص علماء به آنها اعتماد نداشته باشند، ذکر میکنند تا معروفیت سبب نشود دیگران به اشتباه بیافتند.

شاگرد: اگر بیت معروفی باشد و در مورد آنها بگویند «کلهم ثقات»، این گفتن برای تأکید است؟

استاد: بله، برای تأکید است. یعنی اگر معرضیت بود، آن چه که مئونه اضافی میخواهد، عدم توثیق است. نه اینکه همین که ساکت شدند دلالت بر عدم توثیق کند. من به این صورت میفهمم که رابطه معروفیت و اینکه مردم به آنها اعتماد کنند، نزدیکتر به این است که سکوت دال بر توثیق آنها باشد، تا اینکه دال بر این باشد که خللی در آنها باشد. لذا این را ذکر میکنند تا دیگران به اشتباه نیافتند.

این نکاتی بود که در سند بود. در تهذیب و استبصار این نکات بود. مقنعه هم به این صورت بود. در خاتمه مستدرک هم فرمودند سند صدوق به محمد بن مسلم، علی المشهور ضعیف است، ولی دنباله آن را نگفتم که محدث نوری فرمودهاند شیخ در مشیخه فقیه این طریق را آورده است. و الا طرق صدوق به محمد بن مسلم، خیلی زیاد است. همان جا ذکر میکنند. لذا میفرمایند ما شک نداریم که طریق صدوق به محمد بن مسلم صحیح است. مرحوم نوری میگویند بله، در اینجا که ایشان در مشیخه به این صورت آوردهاند، این دو بزرگوار در مشیخه آمده است.

بازبینی #1
ایجاد شده 17 مه 2026 14:07:07 توسط ... .
به روزرسانی شده 17 مه 2026 14:08:58 توسط ... .